

گفت‌وگو با میثم نویریان، رئیس انجمن طراحان صحنه و لباس خانه تئاتر ایران

ضرورت گفت‌وگو برای رشد طراحی صحنه

شکیبا افخمی‌راد

طراح صحنه‌رامی‌توان عضوخلاق یک گروه تئاتر دانست، که وظیفه دارد فضای مناسب را برای اجرای نمایش و روایت داستان مدنظر کارگردان فراهم کند. اما چند سالی می‌شود که بسیاری از گروه‌های تئاتر و کارگردانان، این عضو خلاق را نادیده گرفته‌اندوبدون بهره‌گیری از دیدگاه‌های یک‌طراح صحنه‌حرفه‌ای،کارشان‌راپیش می‌برند.

این موضوع به یکی از معضلات امروز تئاتر کشور و مشهد تبدیل شده‌است. میثم‌نویر یان،از هنرمندان مطرح تئاتر مشهد که چندی پیش رئیس انجمن طراحان صحنه و لباس خانه تئاتر ایران شد،دلایل مختلفی‌را در این اتفاق دخیل می‌داند. او که در مشهد و تهران طراحی صحنه آثار نمایشی مختلفی‌را برعهده داشته و کتابی به نام «مدل سازی صحنه تئاتر، رانیز منتشر کرده‌است، بر این باور است شکل‌نگرفتن تعامل و گفت‌وگو میان گروه‌های نمایشی و طراحان صحنه در این روزها، باعث مشکلات بسیاری شده است. نویریان در باره وضعیت طراحی صحنه در تئاتر مشهد و کشور، توضیحات بیشتری‌را در گفت‌وگو با ما مطرح کرده است که در ادامه پیش‌روی شماست.

● به عنوان رئیس انجمن طراحان صحنه و لباس خانه تئاتر ایران،مهم‌ترین مشکل طراحی صحنه تئاتر کشور را چه می‌دانید؟

طراحی صحنه یکی از عناصر اصلی اثر نمایش محسوب می‌شود، از این رو وقتی قرار است کارگردانی‌نمایشی را روی صحنه ببرد، باید از متخصص این حوزه کمک بگیرد. اما در بعضی مواقع این اتفاق نمی‌افتد و برخی یا به دلیل بحث‌های مالی و محدودیت‌هایی که وجود دارد یا چون معتقدند خودشان بهتر می‌دانند کار را چطور پیش ببرند، نیاز به طراح صحنه نمی‌بینند. در این شرایط، توقعی که مخاطب از طراحی صحنه یک اثر دارد،برآورده نمی‌شود. آن‌وقت‌ا‌ما‌ایرادمی‌گیرندکه چرا نمایش‌ها بدون طراحی صحنه است. علتش این است که به طراحان صحنه مراجعه نمی‌شود یا این اتفاق کم می‌افتد. به نظر من، امروز یکی از مشکلات اساسی ما این است که برخی عوامل نمایش با طراحان صحنه‌ای که حرفه‌ای هستند، وارد گفت‌وگومی‌شوند. درحالی‌که اگر این تعامل و گفت‌و‌گو انجام‌بگیرد، آرام‌آرام مشکلات و معضلات و معایب کار پیدا می‌شود.

● این روزها در تئاتر کشور و مشهد می‌بینیم که برخی کارگردانان که خودشان تخصصی در طراحی صحنه ندارند به این حوزه ورود پیدا کرده‌اند. نظر شما در این باره چیست؟ کسی‌که در دانشگاه‌شته‌کارگردانی‌و یا زبگیری می‌خواند، تعدادی واحد درسی در حوزه طراحی صحنه را نیز می‌گذراند اما اینکه بگوییم کارگردانانی که طراحی صحنه آثارشان را انجام می‌دهند، به صورت تخصصی کار را پیش می‌برند، واقعاً این‌طور نیست. نمی‌توانیم بگوییم اصلاً وجود ندارد ولی احتمالش کم است که کارگردانی هم مهارت کارگردانی و هم مهارت طراحی داشته باشد. در این شرایط، کسانی که وظیفه نظارت و ارزشیابی را برعهده دارند، می‌توانند نظر بدهند که آیا



ریحانه موسوی

جلسه نقدو جشن کتاب «سومین پر سیمرغ»، اثر مصطفی جلیلیان مصلحی‌شاعر و پژوهشگر مشهدی، عصر یکشنبه با حضور استادان و علاقه‌مندان این حوزه در مجموعه «شهر کتاب» برگزار شد. سومین پر سیمرغ کتابی ۱۶۲ صفحه‌ای، سرشار از غزل‌هایی با سبک و بیان ویژه، اشتراک‌های زبانی، کاربردهای عاطفی موسیقایی دلنشین، مضامین آگاهی‌بخش‌وره توشه‌بیش‌از سه‌دهه حضور درخشان نویسنده‌آن‌در حوزه ادبیات است. مصطفی جلیلیان مصلحی که‌از مکتب نامداریانی چون زنده‌یادان قیصر امین‌پور، محمد قهرمان، دبیح... صاحب‌کار، احمد کمال‌پور و علاءالدین شکوهی‌په‌رگفته‌است، در سال ۱۳۸۶ نخیه شعر و ادب فارسی شناخته‌شده و بیش از ۱۲۹ اثر در کارنامه دارد.

● تنوع موضوعی در «سومین پر سیمرغ» این شاعر در حاشیه مراسم نقد و بررسی کتاب «سومین پر سیمرغ» که دیباچه آن راهادی منوری نگاشته است، گفت: این اثر ۲۲۰ جلدی‌را انتشارات‌دالاهوی تهران و بیشگمان شاعر نوین به چاپ رسانده‌اند. میزان برقراری ارتباط این مجموعه در قالب موضوعی چند حوزه متنوع ومانند غزل‌های انتقادی اجتماعی، عاشقانه و عارفانه بوده و گاهی نیز پلی به ادبیات آیینی زده‌است. وی افزود: کتاب «سومین پر سیمرغ» از دید نقد پنج نفر از استادان حوزه شعر و ادب یعنی هادی منوری، حسین ابراهیمی، بهزاد پور حاجیان، محمدرضا محمدیان و عبدالجبار کاکایی‌گذارنده شده‌است

اثر نمایشی نگاه‌ورویکرد تخصصی دارد یا فقط عده‌ای جمع شده‌اند تا کاری‌را روی صحنه بپزند. اما متأسفانه معمولاً گروه‌های بازیبنی و کارشناسی، به طراحی صحنه و لباس و موسیقی توجه نمی‌کنند و تنها بازی‌ها و کارگردانی‌را از یابی می‌کنند. وقتی این نگاه تخصصی در ارزیابی آثار وجود نداشته باشد، گروه‌های نمایشی هم به حوزه‌های دیگر توجه نمی‌کنند؛ البته بی‌شک بخشی از این اتفاق به مسائل اقتصادی مربوط می‌شود. ● آیا در حوزه آموزش، خوب عمل کرده و توانسته‌ایم اهمیت پرداخت تخصصی به موضوعاتی چون طراحی صحنه را آشکار کنیم؟

متأسفانه به آموزش اصلاً اهمیت داده نمی‌شود و ما هیچ برنامه‌ریزی تخصصی آموزشی در شهرستان‌ها و حتی کلان‌شهرها نداریم. درحالی‌که برای بهبود وضعیت طراحی صحنه، فعالیت مؤثر آموزشگاه‌ها و مجموعه‌های فرهنگی مثل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و حوزه هنری انقلاب اسلامی

بسیار اهمیت دارد. آن‌ها باید کارگاه‌های تخصصی در حوزه‌هایی مثل طراحی صحنه و لباس برگزار کنند و نیروهای متخصص پرورش دهند. اما اکنون در این موسسه‌ها فقط بازیگری و کارگردانی آموزش داده می‌شود و وقتی ما علت را جویا می‌شویم، هیچ پاسخی ندارند جز اینکه از کلاس‌های طراحی استقبال نمی‌شود. این درحالی‌است که وزارت ارشاد یا حوزه هنری و دیگر سازمان‌های فرهنگی مانند مجموعه‌های خصوصی نیستند و باید در حوزه‌های تخصصی، سرمایه‌گذاری و برای آموزش هزینه‌کنند. ما الان در انجمن طراحان صحنه و لباس، نیروهایی متخصص داریم و آماده همکاری هستیم. ولی وقتی درخواستی نمی‌شود، ما هم نمی‌توانیم کاری انجام دهیم.

● شما جزو افرادی هستید که در حوزه طراحی صحنه تئاتر، کتاب منتشر کرده‌اند، فکر می‌کنید تا چه میزان به پژوهش و انتشار کتاب‌های مرتبط با این رشته اهمیت داده می‌شود؟

در چند سال اخیر در حوزه طراحی صحنه و لباس، کتاب‌های خوبی منتشر شده‌است که در آموزشگاه‌ها هم آموزش داده می‌شود. اما درخواست برای کتاب‌هایی در این حوزه، نسبت به آثاری که به دیگر بخش‌های هنری‌های نمایشی مربوط می‌شوند، کمتر است. پس به حمایت‌های دولتی برای تقویت این بخش نیاز داریم. الان نیروهایی هستند که می‌توانند در حوزه تخصصی طراحی صحنه و لباس کتاب بنویسند، اما مشکل اساسی ما این است که به دلیل درخواست‌های کمتر، ناشران سراغ کتاب‌هایی با محوریت طراحی صحنه و لباس نمی‌روند؛ چون برای آن‌ها پربیند مالی ندارد. اگر انتشارات و مجموعه‌ای هم

در این حوزه تخصصی کتاب چاپ می‌کند، به نظر من رسالت فرهنگی خودش را انجام می‌دهد.

● یکی از مشکلاتی که در تئاتر مشهد دیده می‌شود، جایگزین پیدا نکردن برای

نیروهای تخصصی مانند شماست که به دلایل مختلفی از این شهر رفته‌اند، علت این اتفاق را چه می‌دانید؟

اینکه بگوییم اصلاً طراح صحنه‌ای در مشهد حضور ندارد، درست نیست. ما طراحان بسیاری خوبی در مشهد داریم که یکی از آن‌ها نیز به تازگی در جشنواره کودک ونوجوان همدان جایزه گرفته‌است. اما تعداد آن‌ها کم است؛ چون پشتوانه سازی نشده و برنامه‌ریزی تخصصی در این حوزه صورت نگرفته است. وقتی من در تئاتر مشهد کار طراحی انجام می‌دادم، از برخی استادان تجربه کسب می‌کردم اما الان هیچ وقت از من به عنوان فردی که در این حوزه فعالیت می‌کنم، دعوت نمی‌شود که به مشهد بیایم و کلاس برگزار و نیروی جدید تربیت کنم. متأسفانه ما پشتوانه سازی نمی‌کنیم و حتی از حضور طراح صحنه‌ای که در جشنواره‌ای برای مشهد



افتخار می‌آفریند، بهره نمی‌گیریم، درحالی‌که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا مجموعه‌های فرهنگی دیگر وظیفه دارند سرمایه‌گذاری کنند و از حضور این افراد برای تربیت نیروهای جوان استفاده کنند.

● یعنی برای حضور شما در مشهد، تقاضایی نوده‌است؟ تقاضا نبوده یا اگر تقاضایی هم بوده، شرایط لازمش فراهم نشده است، حال آنکه اعلام آمادگی کردم و به همه دوستان هم گفتم. بالاخره من در مشهد کار کرده‌ام و همه دوستان و عزیزانی که آنجا مرا تشویق می‌کردند، باعث پیشرفت و تعالی‌ام شدند. امروز هم وظیفه من است که رسالت خودم را در قبال شهرم انجام دهم. ولی این اتفاق در صورتی می‌تواند رخ دهد که ابتدا درخواستی مطرح شود و بخواهند من کاری در مشهد انجام دهم. در مرحله بعدی هم شرایط و امکانات لازم فراهم شود.

● برای بهبود وضعیت طراحی صحنه در مشهد چه پیشنهادی دارید؟

من معتقدم تئاتر مشهد یکی از تئاترهای قدرتمند ایران است که در جشنواره‌ها حضور موفقی دارد و افتخارات زیادی آفریده است. پس یعنی از ظرفیت لازم برخوردار است. اما آنچه من فکر می‌کنم تئاتر مشهد به آن نیاز دارد، برنامه‌ریزی در سطح کلان برای گنجاندن نگاه تخصصی و تربیت نیروهای حرفه‌ای است. در این صورت نه‌در یک بخش بلکه در همه بخش‌های جشنواره می‌توانیم جایزه بگیریم. مادر، انجمن طراحان صحنه و لباس خانه تئاتر ایران بر این باوریم که داشتن نگاه تخصصی و آموزش، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های تخصصی طراحی صحنه و لباس می‌تواند به تئاتر مشهد و شهرهای مختلف کمک کند و باعث شکل‌گیری تعامل و گفت‌وگوشود. مانیز به عنوان اعضای انجمن طراحان صحنه و لباس خانه تئاتر ایران، آمادگی داریم که در این حوزه با مشهد و سایر شهرها همراهی و همکاری کنیم.



علی‌اکبر یزدانی

سومین پر سیمرغ؛ مرهم زخم‌های رستم و رخش

نشست نقد و بررسی کتاب شعر «سومین پر سیمرغ» در شهر کتاب مشهد برگزار شد

موضوعاتی که به آن پرداخته‌است، زبان ورزیده‌ای دارد.

● حضور نداشتن ویراستار در مجموعه «سومین پر سیمرغ»

همچنین محمد کاظم کاظمی، شاعر، نویسنده و منتقد افغانستانی، در این مراسم گفت: کتاب در زمینه طرح جلد می‌توانست بهتر باشد. اگر عکس شاعر پشت جلد کار می‌شد، مناسب‌تر بود. همچنین وقتی عکس به صورت پرسنلی کار می‌شود، حالت هنری خوبی ندارد. او عنوان کتاب را بیاتوصیف کرد و افزود: به نظر من عبارت «۷۵ غزل عاشقانه، عارفانه، انتقادی و اجتماعی» که بر روی جلد درج شده است، برای این مجموعه کافی بود، اما شاید نویسنده دلیلی برای انتخاب خود داشته‌است. کاظمی یادآوری کرد: نام افرادی که در آماده‌سازی کتاب نقش داشته‌اند، در شناسنامه آن آمده است، اما نامی از صفحه‌آرا و ویراستار کتاب آورده نشده‌است و تنها چیزی که به ذهن می‌رسد، این است که کتاب ویرایش نشده‌است، کما اینکه برخی قسمت‌ها به لحاظ ویراستاری جای بحث دارد. استفاده از یاد از نقطه‌گذاری و سایر علائم نگارشی به خصوص علامت تعجب به وفور دیده می‌شود. عنوان شعر در تمام صفحات همین علامت را دارد. صفحه‌آرایی نیز مقداری مزدحم است و طراح کتاب از نمادهای گوناگون در صفحات استفاده کرده است.

او با بیان اینکه با توجه به ضخیم بودن نوع کاغذ، فونت قلم نیز باید برجسته‌تر می‌بود، تصریح کرد: این مسائل از کیفیت شعر و شاعری کتاب کم نمی‌کند، بلکه باعث بهتر شدن اثر می‌شود. بهترین دفتر شعری که من از این شاعر دیدم، همین کتاب بود و به لحاظ تنوع بسیار خوب است.



عکس: نازنین کاظم

کرد. کاکایی ادامه داد: شاعر این کتاب، گریز از شهر و ستیز با مظاهر زندگی را که یکی از فرآیندهای فکری شعر بعد از انقلاب اسلامی است، در اشعار خود به کار برده است. شاعر و ترانه‌سرای کشورمان تصریح کرد: در بخش عاشقانه و اجتماعی، زبان به طور کلی دگرگون می‌شود و مصلحی شاعر دیگری است. او در بخش اجتماعی، شفاف‌تر و روان حرف می‌زند و در عاشقانه هانیز آن لذت عاطفی که باید از شعر عاشقانه ببریم، وجود دارد. در استفاده از گزاره‌های کلاسی رایج در گفت‌مان زندگی شهری، تعبیری می‌ماند «اپیزود» تا تعبیر بنیادی شعر و غزل کهن فارسی در اشعار این کتاب به چشم می‌خورد.

وی بیان کرد: ستیز با سنت و احیای شرایط جدید برای غزل تا جایی پیش رفته است که مبنای بنیادی زیبایی‌شناسی کهن، هنوز در شعر معاصر مایه‌می‌شود و یاد نمی‌توان امیدوار بود که ما جهان غزل را دگرگون کرده‌ایم، اما گزاره‌های کلاسی، آوردن تعبیر و ترکیب‌های نو، از دحام تصویر و انتزاعی فکر کردن، اتفاقاتی است که در غزل امروز رخ می‌دهد و مصطفی جلیلیان جزو کسانی است که در تمام



سومین بار از ایایی و بهبودی را برای رستم و رخش که یلان شاهنامه هستند، به‌وجود آورده است. من در جهان پیرامون خود به عنوان یک شاعر که می‌خواهد شعر اجتماعی و انتقادی را دنبال کند، نامی را انتخاب می‌کنم تا در عین جراتی که جامعه من دارد، چشمی هم به عنوان آیینگی داشته باشد. معتقدم این کتاب با عاشقانه‌های نقدگونه‌ای که دارد، باید بتواند جامعه را به سمت یأس نبرد. من در شعر معاصر و جامعه پیش‌روی خود به رویانی فکری کم‌وبه پر سیمرغ که نماد نجات بخشی است، باور دارم.

● فرمولی جدید در شعر معاصر ایران دکتر عبدالجبار کاکایی، شاعر و ترانه‌سرای کشورمان، نیز در این نشست گفت: گویی در شعر معاصر ایران، فرمولی وجود دارد که می‌گوید چیزی را پیدا کن و بعد آن را پنهان کن و دور از ذهن قرار بده تا مبدع ایجاد یک مجهول، تلاش برای کشف آن مجهول، آغاز و سبب لذت روحی ما شود. وی افزود: بسیاری از مفاهیمی که در غزل‌های آغازین کتاب دیدم، مضامین واضحی است که می‌شد آن‌ها را با تصاویر عینی‌تر و اثرگذار تر نیز بیان

اخبار هنری مشهد

«فنه خورشید» در «سه‌شنبه‌های خوانش»



سومین خوانش از سری نشست‌های «سه‌شنبه‌های خوانش» به خوانش نمایش‌نامه سید جواد اشکذری اختصاص دارد. این اثر به کارگردانی احمد مینایی و تهیه‌کنندگی محمد برومند، امروز بیست و یکم تیرماه، ساعت ۱۸ در مکتب بافت در بولوار وحدت

خوانش می‌شود. در خوانش نمایشنامه «ننه خورشید»، صدیقه چک، مهران مطیع، حسین رستمیان، علی‌سعادت، علیرضا قبادی، جواد محمدزاده و مهتاب جعفرپناه به عنوان خوانشگر و جمشید جوان شیر به عنوان نوازنده هنر‌نمایی می‌کنند. نشست‌های «سه‌شنبه‌های خوانش» را هر هفته انجمن صنفی هنرمندان تئاتر خراسان رضوی با همراهی مکتب بافت برگزار می‌کند.

رونمایی «کوه مرگی» در مشهد



کتاب «کوه مرگی»، نوشته حسین عباس‌زاده، از نویسندگان ادبیات داستانی مشهد، با حضور اهالی قلم و نویسندگان خراسان فردا ۲۲ تیرماه، ساعت ۱۸ در نشر چشمه دانشدگان رونمایی می‌شود.

«روطه» در بوته نقد و بررسی



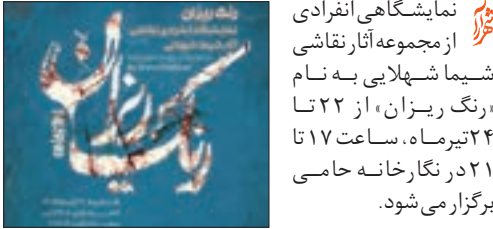
نشست نقد و بررسی کتاب «روطه» جیهی‌ای به‌عرض ۱۰ متر، امروز ۲۱ تیرماه، ساعت ۶ عصر در «رواق کتاب، حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود. در این نشست، احمد رضا طابوسی، نویسنده کتاب، علی‌پیراسته‌راوی دفاع مقدس و علیرضا مهرداد، منتقد ادبی حضور دارند. «روطه»، خاطرات متعدّد و متنوع از صحنه‌های مختلف دوران پرافتخار هشت سال دفاع مقدس است. این مجموعه، خاطراتی از دومین سال جنگ تا آخرین روزهای دفاع مقدس را دربر گرفته‌است تا تاریخی شفاهی برای نسل آینده باشد. در این کتاب از عملیات موفق و ناموفق رزمندگان اسلام در جبهه‌های جنوب و جنوب غربی کشور و حوادث مهم دوران جنگ و دفاع مقدس، مطالب کمترگفته‌وشنیده‌شده‌ای را از زبان رزمنده‌ای که خود شاهد آن بوده‌است، می‌خوانید. «روطه»، نه کتابی شخصیت‌محور است نه کتابی حادثه‌محور، بلکه حوادث و اتفاقات و شخصیت‌ها به‌خوبی و به‌موقع در یکدیگر آمیخته‌شده و روایت‌را پیش برده‌اند. کتابی با چنین سیر منظم تاریخی از رزمندگان دوران دفاع مقدس به حساب می‌آید.

رونمایی و نقد و بررسی «عروسی شغال‌ها»



مراسم رونمایی از کتاب «عروسی شغال‌ها» به قلم عاطفه شاطری کاشی، امروز ۲۱ تیرماه، ساعت ۱۹ در شهر کتاب شاهنامه برگزار می‌شود. در این مراسم حسین عباس‌زاده، مسئول واحد داستان حوزه هنری خراسان رضوی، به‌عنوان دبیر جلسه، معصومه بابایی، مدرس ادبیات و ژرنا صدیقی، مدرس داستان نویسی و عضو انجمن ادبی مشهد، به‌عنوان منتقد حضور دارند.

نمایشگاه «رنگ‌ریزان» در «حامی»



برگزاری «آواز رنگ» در «درخت»



یک نمایشگاه نقاشی از آثار دانشجویان گرافیک دانشگاه فردوس به‌نام «آواز رنگ» از ۲۰ تا ۲۴ تیرماه، ساعت ۱۷ تا ۲۱ در هنرخانه درخت برگزار می‌شود. در این نمایشگاه، آثار بیتا شرافت‌خواه، سارا حیدری، فرزانه عباس‌پور، مهدی مقصودی، زهرا داناویی، فاطمه تقدیسی، نگین درویشان، مریم بخشی، هلیا ادریسی، پربوش رنگ‌آمیز، عارفه کاظمی، فرزانه شبیبانی، مبینا حسینی، انسیه قاسم‌زاده، هدیه بهرادی، نیکو پشکول، حدیثه نجفی، نیکو رضوانی، مهسا مهدی، سارا کرمانشاهیان، محدثه خواجه یزدی، صدف خوشنویس، الهام جعفری، الیاس منصوری‌زاده، هانیه تقی‌زاده، یلدا ولی‌پور، یاسمن نظام‌دوست و مهشاد راد مهر به‌نمایش گذاشته می‌شود.

شهر

SHAHRA NEWS.IR
۳شنبه
۱۱ تیر ۱۴۰۴
شماره ۳۷۱۰

۱۵

فرهنگ و هنر